

A magyarországi húsipar helyzete nemzetközi összehasonlításban

Begéné Olasz Gyöngyi

Agárgazdasági Kutató Intézet (AKI)

Élelmiszerlánc-kutatási Osztály

„Élelmiszeripari Körkép 2016”

NAK, 2016. November 8.

A felmérés anyaga és módszere

- A nemzetközi és magyarországi vállalati környezet, cégtörténetek bemutatása főként **szekunder** adatfeldolgozásra épült:
  - magyar és nemzetközi szakirodalom
  - vállalati éves számviteli jelentések, beszámolók
  - vállalati honlapok
  - makrogazdasági környezet: KSH, Eurostat
- **Primer kutatás:**
  - Eurostat (nemzetközi összehasonlítás)
  - NAV adatbázis alapján az alágazat pénzügyi helyzetének elemzése
  - mélyinterjúk eredményeinek feldolgozása tartalomelemzéssel

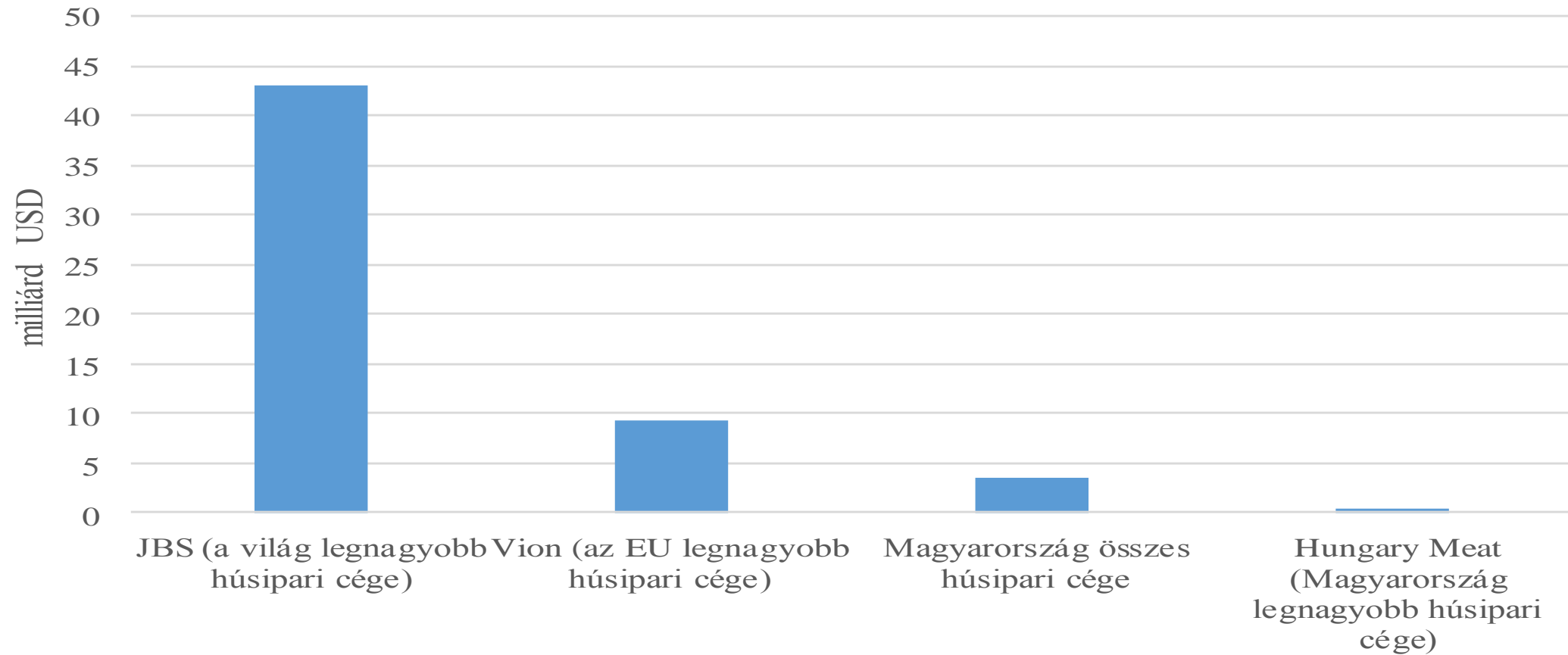
Húsfeldolgozás a világban

- A világ **legnagyobb húsipari cégei** elsősorban Észak- és Dél-Amerikában találhatóak:
  1. JBS (Brazília)
  2. Tyson Food (USA)
  3. Cargill (USA)
  4. Smithfield Foods (2014-től Kína!)
  5. BRF (Brazília)
- A húsfeldolgozás erősen **koncentrált, specializált**, főleg az elsődleges feldolgozás terén.
- Mivel a hús **márkázatlan tömegtermék**, az elsődleges feldolgozásnál a legfontosabb versenyelőny az ár, a méretgazdaságosság, a nagy vágókapacitás.
- **Feldolgozott hústermékeknél** kisebb vállalatok vannak a piacon, jellemzőbb a márkázás, regionális ízlés, korlátozott exportlehetőség.
- A **nagy óriáscégek** az értéklánc minden irányában terjeszkednek: inputok, takarmány, élőállat, továbbfeldolgozás, kereskedelem. Üzletágakat adnak-vesznek, folyamatos a konszolidáció az iparágban.

Húsfeldolgozás az EU-ban

- Az EU a világ **egyik legnagyobb** hústermelő- és feldolgozó régiója.
- Az állatjóléti, élelmiszerbiztonsági előírások **versenyhátrányt** okoznak a régióban, az InterPig adatai (2014) szerint ez akár **30%** is lehet az észak- és dél-amerikai versenytársakhoz képest.
- **Fő célpiacok** éppen ezért a magas fizetőképességű, de minőségi terméket igénylő országok: EU, Svájc, távol-keleti országok, Oroszország (2014-ig!).
- A **vágókapacitások Európában** is nagyok, folyamatosan nő a koncentráció.
- Európában jobban **elkülönül** a vörös húsok és baromfi feldolgozása.
- **Legnagyobb cégek:**
  - Húsfeldolgozásban: Vion (Hollandia), Danish Crown (Dánia), Tönnies (Németország), Bigard (Franciaország), Westfleisch (Németország),
  - Baromfifeldolgozásban: LDC (Franciaország), Plukon Royale Group (Hollandia), PHW-Wisenhof (Németország), Agricola Italiana Alimentare (Olaszország), 2 Sisters Food Group (UK),
  - Készítménygyártásban: Nortura (Svédország), Campofrio (Spanyolország), Gruppo Cremonini (Olaszország).

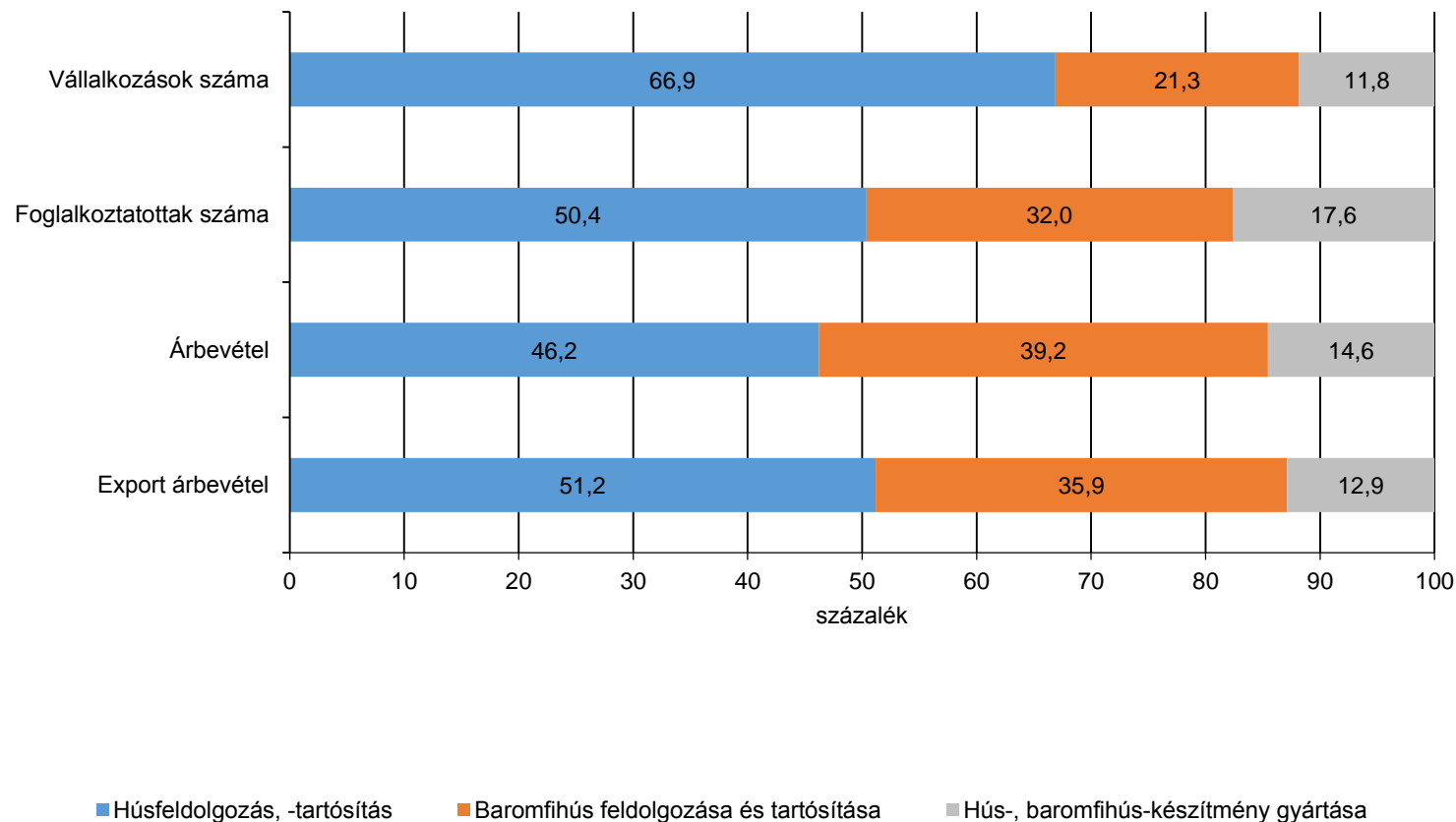
A világ, az EU és Magyarország piacvezető húsipari cégének, illetve Magyarország teljes húsiparának árbevétele 2013-ban

NAV és nemzetközi nyilvános cégadatok alapján az AKI Élelmiszerlánc-kutatási Osztályán készült ábra

A húsfeldolgozás pénzügyi helyzete Magyarországon

A húsipari szakágazatok egyes mutatóinak megoszlása a három szakágazat szerint, 2013

- A szektor az élelmiszeripar árbevételének **22,4 százalékát** adta
- **A vállalati struktúra:**
- A vállalkozások között dominál a mikro, kis, kevés a közepes- és nagyvállalat
- Viszont: a **24 db nagyvállalat** adta az árbevétel csaknem **felét**, az export több mint **50 %-át!**

Forrás: NAV adatok alapján az AKI Élelmiszerlánc-kutatási Osztályán készült összeállítás

A húsipar hatékonysági mutatói Magyarországon és más EU országokban

A húsfeldolgozás és húskészítménygyártás néhány hatékonysági mutatója Magyarországon és az EU fontosabb termelő tagállamaiban (2013)

	Német- ország	Francia- ország	Olasz- ország	Magyar- ország	Lengyel- ország	Dánia	Ausztria
Egy vállalkozásra jutó nettó árbevétel (millió EUR)	4,6	4,5	6,7	4,5	5,9	43,3	4,6
Egy vállalkozásra jutó alkalmazásban állók száma (fő)	17,1	15,4	14,9	43,9	46,9	117,2	17,8
Egy vállalkozásra jutó hozzáadott érték (ezer EUR)	585,7	697,2	781,5	546,4	743,9	6 973,8	828,7
A hozzáadott érték aránya a termelési értékből (%)	13,7	17,0	12,0	13,5	13,8	16,7	19,2
Árbevétel-arányos bruttó működési eredmény (%)	3,7	2,4	3,3	3,0	5,3	3,2	4,7
Személyi jellegű ráfordítások aránya (%)	9,7	14,4	8,6	10,1	8,0	13,4	14,2
Egy alk. állóra jutó szem. jell. ráfordítás (ezer EUR)	24,3	38,2	37,7	9,3	9,2	47,8	34,5
Munkatermelékenység (ezer EUR/fő)	34,2	45,2	52,4	12,4	15,9	59,5	46,6

Forrás: Eurostat adatok alapján az AKI Élelmiszerlánc-kutatási Osztályán készült összeállítás

A magyarországi húsipar helyzete

- Magyarországon nincsenek nagy nemzetközi cégek az elsődleges húsfeldolgozásban, ezért a **méretgazdaságosság, kapacitáskihasználás nem érvényesül.**
- A legnagyobb cégek a **készítménygyártásban** találhatóak.
- A **külföldi tőke aránya** az alágazatban **alacsony**, nem volt vonzó befektetési célpont a magyarországi húsipar.
- A magyar tőke sokszor **„felélte”** a vállalatok **tartalékait**, elmaradtak a technológiai fejlesztések, beruházások.
- A technológiai **lemaradás**, különösen a húsfeldolgozásban, készítménygyártásban **nagy és növekvő.**
- A **baromfifeldolgozás** valamivel **kedvezőbb helyzetben** van, köszönhetően a szektorra jellemző erős integrációnak, és annak, hogy a cégek menedzseri tulajdonba kerültek.

A magyarországi húsipar helyzete

- Magyarországon **gyenge a fizetőképes kereslet**, ami kihat a piaci szereplők árbevételére, nyereségére, beruházási, fejlesztési, innovációs lehetőségeire és szándékára.
- Azok a húsipari cégek, amelyek nagyobb arányban **exportálnak**, jobb pénzügyi pozícióban vannak, mint a magyarországi piacra koncentrálók.
- **Nem találtunk összefüggést** a pénzügyi helyzet és a vállalati méret között. Ez főleg annak volt tulajdonítható, hogy a kis- és mikrocégek nagyon kis létszámmal működnek, alacsony munkabért fizetnek, ezért lehetnek hatékonyabbak, termelékenyebbek.
- Az **alacsony magyarországi munkabérek** miatt általánosságban is kicsi a kényszer a technológiai fejlesztésekre.

A magyarországi hústermékek külpiaci lehetőségei

- Sertéshús exportunk 2003 és 2014 között 231 millió euróról **408 millió euróra nőtt**. Fő exportcikkünk a **fagyasztott sertéshús**, célpiacaink: Japán, Románia, Dél-Korea, az embargó előtt Oroszország. **Kína** hatalmas potenciált jelent a jövőben!
- Friss és hűtött sertéshús: európai célpiacok, pl. Románia, Olaszország.
- A **baromfihús** kivitele 2003 és 2014 között 327 millió euróról **570 millió euróra nőtt**. Főleg a készítmények kivitele emelkedett, de sikeresen bővült a broilerexport is. Az **export 80%-a EU** országokba irányul, emellett célország Japán, Hong Kong, Izrael, Kanada.
- Nem csak a csirkehús tekintetében sikeres a magyarországi export, de a **pulyka- és viziszárnyas** kivitel is erős (további jelentős kiviteli lehetőségek, pl. Kína). Kacsa (Kanada).
- A **kereslet** a továbbiakban is **bővülni fog a baromfifélék iránt** (egészséges táplálkozás, kedvező ár, réspiaci lehetőség: muszlim lakosság, „halal” vágás).

A magyarországi hústermékek külpiaci veszélyei

- A magyarországi húsipar **innovációs készsége gyenge**, ez versenyhátrány az exportpiacokon.
- Erős **potenciális versenytársak** vannak jelen (rég EU országok közül sok hagyományos húsexportőr, új tagállamok közül Lengyelország!).
- **Új potenciális versenytársak** (Ukrajna, Oroszország).
- **Készítményexportunkat az ízlés korlátozza**. Fő célpiacaink a **német** nyelvterületekre korlátozódnak.
- Veszélyt jelez az **import dinamikus emelkedése**! Nőtt a fagyasztott, hűtött húsok behozatala (olcsóbb behozni a vágott állatot, mint az élő sertést), de figyelmeztető mértékben emelkedett a készítmények importja is.
- Várható **szabadkereskedelmi egyezmények** (TTIP, EU-Mercosur) sorsa?

Belpiaci veszélyek és lehetőségek

- Alacsony fizetőképes **kereslet**;
- A hús **márkázatlan termék**, sajátmárkás termékek súlya várhatóan nőni fog, csak a készítmények terén nyílik lehetőség **márkaépítésre**;
- A **különleges védjegyek** (KMS, Magyar Baromfi, eredetvédelmi jelölések) hatása korlátozott, a fogyasztók kevésbé ismerik, a gyártók egy része nem tart rá igényt;
- Hagyományos, kézműves termékek: csak **szűk rétegigény**.

Általános, hosszútávú piaci trendek

- **Egészséges táplálkozásra** való törekvés. A hústermékek, főleg sertéshús „becsületének helyreállítása”;
- **Konyhakész termékek** iránti igény nő;
- Bio, GMO-mentes, egyéb „mentes” termékek iránti kereslet: jó **résiaci lehetőségek**;
- **Hagyományos élelmiszerek** iránti kereslet (tanyasi csirke, „örökbefogadás”);
- Hosszú távon (**a jövő technológiája**): növényi sejtekből, őssejtekből előállított termékek? A vegák is ehetnek „húst” a jövőben?
- **Új értékesítési csatornák?** On-line rendelés, készétel rendelés stb.

Következtetések

- Magyarországon az **exportra termelő húsipari cégek sikeresek** a jó fizetőképességű piacuk miatt. Ez sertéshúsnál a távol-keleti, baromfinál az európai piacot jelenti elsősorban. A készítménygyártásnál kevesebb az exportlehetőség.
- A **kisebb cégek** is vagy export útján sikeresek, vagy magyarországi réspiacot céloznak meg. Utóbbi kemény növekedési korlát.
- Az **innovációs készség** a magyarországi húsiparban fejlesztésre szorul.
- A **technológiai megújulás gyenge**. Zöldmezős beruházás elvétve, inkább **folyamatos eszközcsere** történik. Ennek forráshiány az elsődleges oka, ami összefügg a piaci lehetőségekkel, versenyképességi problémákkal, tőkehiánnyal, ám **öngerjesztő folyamat**: a lemaradás folyamatosan nő, ami tovább rontja a kilátásokat.
- A **feketegazdaság** komoly probléma az alágazatban.

Javaslatok

- **Integráció erősítése** a sertéságazatban.
- **Exportlehetőségek** fokozott kiaknázása:
  - Az árversenyben nincs esélyünk.
  - Minőségi, darabolt húсарu.
  - Készítmények: korszerűbb termékpaletta.
- **Piaci igények** folyamatos nyomon követése. Pl. új piaci igények: „Halal”.
- Jól működő **védjegyrendszer kialakítása** a kül- és belpiacon egyaránt. A védjegy tükrözze, igazolja a minőséget, biztonságot.

Köszönöm a figyelmet!